

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 614.

ASIA: _____

Bukarestissa olevan lähetystön raportti n:o 1.

Ministeri Palin.

19/1-44.

B u k a r e s t i S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö

KIRJELMÄ n:o 61/23.

Bukaresti S S A 19 P: NÄ tammi KUUTA 19 44

VIITTAUS:

P: NÄ KUUTA 19 P: TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. 19

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No 8 / 216 Sab. 1944		
10/2-44	No -	Liitt. -
RYHMÄ	Luokka	ASIA
5	C14	

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Raportti.

Tämän ohella Lähetystö kunnioittavasti lähettää
Ulkoasiainministeriölle kuluvan vuoden poliittisen raport-
tinsa No 1

Romanian ja Saksan väleistä (Jatkoa raporttiin
No 38, 17/XII-43).

Lähettiläs:

Eduard H. Palin
Hj. Palin

B u k a r e s t i   S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

Salainen.

RAPORTTI n:o 1.

Bukaresti ssa 19 p:nä tammi kuuta 1944.

Asia: Romanian ja Saksan väleistä

(Jatkoa raporttiin No 38.17/XII-43.)

ULKOASIAINMINISTERIÖ			
No	8/216	Sab.	18 44
10/2-44	No -	LHN -	
TYÖKÄ	GAITE	ASIA	
	5	C14	

Lähettiläs von Clodius ei lähtenytkään jouluksi Romaniasta pois, kuten hän oli uhannut tehdä sen tapauksen varalta, ettei siihen mennessä olisi päästy Romanian ja Saksan välillä tehtävän uuden kaupallisen sopimuksen allekirjoittamiseen. Tosin hän tuskin koskaan todenteolla oli aikonutkaan lähteä. Mutta lisäksi oli jouluuun mennessä faktillisesti päästy niin pitkälle neuvotteluissa, että sopimuksen allekirjoittamisen uskottiin voivan tapahtua heti uuden vuoden alussa. Viime hetkessä tunkeutui kuitenkin - tai pikemmin vedettiin - esille uusia vaikeuksia, joten sopimuksentekoon ei vielääkään ole päästy.

Luotettavalta taholta on minun onnistunut saada seuraavat luottamukselliset tiedot niistä sopimuksenosista, joista tähän mennessä lienee päästy yksimielisyyteen:

Sopimus käsittää Romanian ja Saksan kauppavaihdon koko vuoden 1944 aikana.

Romanian viennin Saksaan on tänä ajanjaksona nousutava n. 90 à 100 miljardiin leihin. Miten suuren osan tästä kokonaismäärästä on oltava viljaa ja miten suuren osan öljyä

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ..... ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

y.m. - sitä Saksa ei vielä liene tahtonut kiinnilyödä, mutta lasketaan, että vehnää, maissia ja herneitä tullaan viemään n. 60 à 65 miljaardin edestä, vehnänviennin muodossa arvattavasti noin puolet tästä määrästä.

Mitä tämän viennin maksuun tulee, on Romanian onnistunut päästä siihen - mikä oli sen päätavoitteena - ettei tämä vienti osaksikaan tapahdu luottoa vastaan. Saamieni tietojen mukaan Saksa on sitoutunut maksamaan sovitun tuontinsa Romaniasta seuraavasti:

Noin 15 miljaardin lein edestä Saksa toimittaa Romanialle sotavarusteita.

Noin 50 à 55 miljaardin edestä Saksa toimittaa Romanialle "muuta tavaroita" - etupäässä maanviljelyskoneita y.m. sen tapaista. Koska Saksan vienti Italiaan on loppunut ja koska saksalaiset tehtaat pommitusvaaran johdosta haluavat myydä varastonsa ja tuotantonsa niin pian kuin suinkin mahdollista, arvellaan Saksan nyt pystyvänkin näin suureen" muitten tavaroiden" vientiin Romaniaan. - Kuten raportissani No 38 mainitsin, laskettiin silloin 40 miljaardin lein olevan Saksan vientimahdollisuuksien maksimimäärä.

Loput Romanian sovitusta viennistä, eli n. 25 miljaardia vastaavan viennin, Saksa lienee sitoutunut maksamaan Sveitsinfrangeilla. Tätä tullaan pitämään suurena salaisuutena, eikä siitä sopimuksessa tulla mainitsemaan sanaakaan, vaan lienee jo sovittukin jostakin harhaanjohtavasta, epäselvästä fraasista tämän viennin osan maksamistavasta.

x

x

x

Jos nämä tiedot pitävät paikkansa - mitä minulla on täysi syy uskoa - pitäisi Romanian voida olla tyytyväinen solmittavaan sopimukseen. Romania on päässyt pääasiallisten päämääriensä toteuttamiseen, ja muutenkin tulos tuntuu Romanianle edulliselta - joskin tietysti käytännössä paljon tulee riippumaan siitä, kuinka korkeiksi saksalaisten vastiketavaroiden hinnat vahvistetaan.

Tästä tyydyttävältä tuntuvasta tuloksesta huolimatta on viime hetkessä Romanian taholta tuotu esille uusia vaikeuksia. Lähettiläs von Clodius on leimannut ne selviksi sabotaashyrytyksiksi. Kieltämättä tuntuukin siltä, että korkeimmillakin romanialaisilla tahoilla edelleenkin on yritetty saada allekirjoittaminen lykätynksi. Ei voitane kieltää etteivätkö romanialaisten esittämät uudet vaikeudet tuntuisi "haetuilta".

Ensiksi romanialaiset ovat esittäneet vaatimuksen, että se verrattain vähäpätöinen vienti, joka neuvottelu-kuukausina vallinneesta kauppasodasta huolimatta on tapahtunut aikaisempien kontraktien täyttämiseksi, laskettaisiin pois uudessa sopimuksessa vuodeksi 1944 kiinnilyödyistä konaisviennistä. Joskaan tämä ei käytännössä merkitsisi paljoakaan, pitävät saksalaiset tätä vaatimusta täysin epäoikeutettuna ja ilmeisenä neuvottelujen pitkittämisyrityksenä.

Toiseksi Romanian Kansallispankki kieltäytyy suostumasta romanialaisten yksityispankkien vaatimukseen, että nämä - jotka etukäteen finansoivat talonpoikain viljamyynnit - saisivat takuun siitä, että Kansallispankki, kun Saksa on

sovitulla tavalla maksanut vastaanottamansa viljan, suurem-
mitta viivytyksittä suorittaa yksityispankeille niiden myön-
tämän luoton. Koska tämä yksityispankkien vaatimus kieltä-
mättä on oikeutettu, - etenkin huomioonottaen niiden viime-
vuotiset kokemukset, viime vuoden viljanmyynnin finansointi
kun vieläkin lienee selvittämättä Kansallispankin taholta -
saksalaiset katsovat Kansallispankin kielteistä asennetta sa-
botaashiksi, joka pahasti suututtaa heitä.

Käsittääkseni sopimuksenteko kaikesta huolimatta ennen
pitkää tulee tapahtumaan. Pysymällä jyrkästi kannallaan ja
pitkittämällä tavallisen reseptinsä mukaan neuvotteluja niin
paljon kuin suinkin mahdollista, romanialaiset, kuten sanot-
tu, tuntuvat päässeen tulokseen, jota vallitsevissa oloissa
on pidettävä heille edullisena. Mitä he jatkettulla vitkaste-
lemisella saattavat voittaa - yli sellaisten " Eisenhowerin
dossier'ien," joista kerroin raportissani No 38 - tuntuu kui-
tenkin kyseenalaiselta. Mutta ehkä vain sitä tarkoitetaan-
kin.

Lähettiläs:

Eduard H. Palin

E. H. Palin.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 614.

ASIA: _____

Bukarestissa olevan lähetystön raportti n:o 2.

Ministeriö Pöytäkirja.

25/1-44.

Bukaresti SSA OLEVA LÄHETYSTÖ

HRJELMÄ nro 62/24.

Bukaresti SSA 25 P: NÄ tammi KUUTA 19 44

VIITTAUS:

P: NÄ KUUTA 19 P: TTY nro

VIITTAUS: D. U. M. / 19

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No 9 / 216 Sal. 1 44		
10/2-44	No -	Liik. -
RYHMÄ	CS. N:o	ASIA
5	C14	

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Raportti.

Tämän ohella Lähetystö kunnioittavasti lähettää
Ulkoasiainministeriölle kuluvan vuoden poliittisen raport-
tinsa No 2

Romanialaisia perspektivejä.

Lähettiläs:

Eduard H. Falin

E. H. Falin.

B u k a r e s t i   S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

Salainen.

RAPORTTI n:o 2.

Bukaresti ssa 25 p:nä tammi kuuta 1944.

Asia: Romanialaisia perspektiivejä.

ULKOASIAINMINISTERIO		
44. 9/216 Sald. 15 44		
10/2-44	No -	Lijl. -
RYHMÄ	OSASTO	ASIA
J	014	

Olen jälleen saanut luottamuksellisesti tutustua eräänseen toiseen samanlaiseen, Turkista varapääministerille Antonesculle lähetettyyn salaiseen "raporttiin" kuin raportissani No 40 /XII-43, tiedoittamaani. Täydellisyyden vuoksi jäljennän tähän tämän viime raportinkin:

" Conversation du 17 Janvier 1944

Ma question: Les Anglais ont-ils des raisons de croire que les Russes vont respecter le territoire Roumain au cas où un gouvernement démocratique serait formé en Roumanie demandant la paix avec les alliés?

Sa réponse: Yes, they will. (Oui, ils le respecteront)

Ma question: Tout le territoire?

Sa réponse: Non; Vous avez perdu la Bessarabie ... et la Bucovine.

Moi: - La Bucovine? Mais elle n'a jamais fait partie de la Russie - ce serait donc "une conquête"?

Lui - Les Russes sont obstinés .... Ils la veulent

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi _____ ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

pour des raisons stratégiques. Il faudra céder.
Pour le reste: rien

Au cours de la conversation de plusieurs heures qui a suivi, j'ai pu entendre les choses suivantes:

- Les Russes "dont want territories" - Ils ne veulent pas de territoires - ils rendront (sic) la Bucovine .... et peut-être même la Bessarabie - mais vous devez Vous entendre maintenant, et le plus vite possible, avec eux - après tout, ce sont vos voisins, et ils resteront vos voisins. A cela, nous ne pouvons rien. Il faut que vos agents officiels en pays neutre s'entendent avec les Russes - parlent avec eux. Nous, les Anglais, nous ne pouvons pas nous quereller avec les Russes qui sont nos alliés - pendant que la guerre dure encore. Vous devez entrer en contact avec eux par la Suède, par un peuple neutre .....au plus vite .....

Lui: - Vous n'échapperez pas à l'occupation russe en Bessarabie et en Bucovine.

Moi: - Enverrez-vous des commissaires anglais pour entrer avec les Russes en territoire roumain et les empêcher de faire des "atrociteys".

Lui: - (avec un peu d'hésitation..... nous enverrons des "food supplies" (des secours alimentaires)

Moi: - Et des "food suppliers" des agents alimentaires?-

Lui: - Oui.....

Conclusions personnelles

Les Anglais "supporteront" le Roi Michel. Ils veulent le garder .... Dans la mesure où un chef militaire quelconque, hostile au Roi - ne se mettrait pas à leur rendre des services de guerre, et stratégiques, comme on l'a vu avec Tito, supérieurs aux services rendus par un g^t Régulier royal.

Il est de toute importance que ce soit l'armée régulière qui paraisse au moment où les Alliés auront besoin de trouver un point d'appui stratégique en Roumanie.

A ce moment-là, les seules considérations qui entreraient en jeu seront dictées par l'intérêt militaire.

Le g^t, quelqu'il soit, qui leur fournira une aide armée deviendra leur ami.

Les Anglais se félicitent de ce qu'il n'y ait pas de g^t extérieur de " Roumanie Libre". En cela, notre position est meilleure, comme le prouve le cas de la Pologne et de la Yougoslavie. "

Kuka ylläselostetussa keskustelussa mainittu "hän" on, sitä en voi sanoa.

Lähettiläs:

E. H. J. Palin.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 214.

ASIA: _____

Bukarestissa olevan lähetystön raportti n:o 3.

Ministeri-Palin.

27/1-44.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
11 / 216 Sal. 19 44		
12/2-44	NO -	LIIR. -
KUUKA	CC/70	ASIA
5	C14	

B u k a r e s t i S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

KIRJELMÄ n:o 86/37

Bukaresti S S A 27 P: N Ä t a m m i K U U T A 19 44 .

VIITTAUS: _____ N

P: N Ä _____ K U U T A 19 _____ P: T T Y _____ n:o _____

VIITTAUS: _____ D. U. M. _____ / _____ 19 _____

Ulkoasiainministeriö _____ LLE

ASIA: Raportti.

Tämän ohella Lähetystö kunnioittavasti lähettää
Ulkoasiainministeriölle kuluvan vuoden poliittisen raport-
tinsa No 3

Hajatietoja.
=====

Lähettiläs: *Edvard Hj. Pääle*
Hj. alin.

B u k a r e s t i   S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

Salainen.

RAPORTTI n:o 3.

Bukaresti ssa 27 p:nä tammi kuuta 1944.

11/216 Sal O. 19 44

Asia: Hajatietoja.

17/2-44	---	---
ASIA	OSASTO	ASIA
5	C14	

Lisäyksenä siihen, mitä salasähkeessäni No 8, tammikuun 11 p:ltä, kerroin länsivaltojen Romaniaa kohtaan harjoittamasta painostuksesta erillisrauhan solmimiseksi Neuvostoliiton kanssa, voin tiedoittaa kuulleen eräältä romaniaalaiselta henkilöltä, jonka tiedän äskettäin olleen eräässä puolueettomassa pääkaupungissa salaisessa puolivirallisessa yhteydessä englantilaisten kanssa, että Lontoo ja Washington olisivat valmiit lupaamaan tukeaan sellaiselle järjestelylle että - jos Romania h e t i solmii erillisrauhan Neuvostoliiton kanssa - tämän rauhanteon pohjana tulisi olemaan, että Romaniaan jälleenliitetään sen Unkarille v. 1940 menettämät Transsylvanian osat, sitä vastaan, että Bessarabia ja Bukoviina luovutetaan Neuvostoliitolle.

Katsoen siihen, että paljon kovempia rauhanneitoja on pelätty, ja huomioonottaen, että romaniaalaisille poikkeuksetta Transsylvania merkitsee moninverroin enemmän kuin Bessarabia ja Bukovina, on ymmärrettävissä, että nämä tiedot kieltämättä ovat herättäneet tyytyväisyyttä niissä piireissä, joissa vielä tahdotaan uskoa erillisrauhan käytännölliseen mahdollisuuteen ja sen tuottamiin onnellisiin seurauksiin.

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi .....ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

Mutta todettava on toisaalta, että nämä piirit pienemistään pienenevät, ja että realipoliittinen käsitys laajenee, jonka mukaan tarkoitustaan vastaavan - siis maan pelastavan - erillisrauhan solmiminen on mahdollisuuksien ulkopuolella, niin kauan kuin saksalaiset ovat Romaniassa.^{x)}

Näin ollen yllämainitsemieni tapaisilla tiedoilla ei liene sen suurempaa käytännöllistä merkitystä - jollei sellaisena tahdota pitää sitä seikkaa, että, niidenkin vaikutuksesta, yhä yleisemmin ruvetaan alistumaan siihen ajatukseen, että Bessarabiaa ja Bukoviinaa joka tapauksessa, ellei Saksa voita sota, tietysti on pidettävä menetettyinä. Kompensatioiden saantiin sitä vastoin ei uskota paljoakaan. Siinä oltaneenkin oikeassa.

x

x

x

Tässä yhteydessä tulokoon todetuksi, että Bessarabian ja Bukovinan evakuoimista on viime viikkojen kuluessa tarkokkaasti jatkettu suunnitelmien mukaisesti. Tämä seikka, jonka seuraukset luonnollisesti tuntuvat ja huomataan jokapäiväisen elämän eri aloilla, antaa tietenkin lisävahvistusta ylläkertomalleni käsitykselle Bessarabian ja Bukovinan uhkavasta menetyksestä. Tämä taasen - ja kaikki mikä siihen

---

x) Kts. rap. No 36- 10/XII-43.

liittyy - on tietenkin eräs sen varsin masentuneen ja hermostuneen mielialan päätekijöitä, joka - kuten aikaisemmin eri otteeseen olen tiedoittanut - nykyään vallitsee Romaniassa, ja joka aika ajoittain on saanut suoranaisen paniikin ilmaisu muotoja sodan lopputulosta ajatellen.

x

x

x

Romanian länsiosassa äskettäin tapahtunut kolmen englantilaisen laskuvarjohyppääjän kiinniottaminen on tietysti antanut aihetta kaikenmoisiin huhuihin. M.m. kerrottiin niiden vaatineen puheillepääsyä marsalkka Antonescun luo, jolle he olisivat esittäneet juuri yllämainitut rauhan ehdot. Toisen version mukaan he olisivat marsalkalle esittäneet fotokopion jostakin saksalaisesta rauhan ehdotuksesta Neuvostoliitolle, jonka mukaan Saksa tarjosi rauhan Moskovalle m.m. Romanian kustannuksella. - Todellisuudessa sanotuilla laskuvarjohyppääjillä ei ollut mukanaan muuta kuin radiolähetin-kone ja sabotaashitekoihin tarvittavia laitteita. Heidän todellinen toimeksisaantinsa selvinnee riittävästi tästä seikasta.

Lähettiläs:

Eduard H. Palin

E.Hj. Palin.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 214.

ASIA: _____

Buharestissa olevan lähetystön raportti n:o 4.

Ministeri: Palin.

31/1-44.

B u k a r e s t i   S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

KIRJELMÄ n:o 98/42.

Bukaresti   S S A 31   P: NÄ tammi   K U U T A 19 44

VIITTAUS: .....

..... P: NÄ ..... K U U T A 19 ..... P: TTY ..... n:o .....

VIITTAUS ..... D. U. M. ..... / ..... 19 .....

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No 12 / 216 Sal. 1944		
17/2-44	No -	L.H. -
KYHMÄ	CSA 70	ASIA
f	C14	

Ulkoasiainministeriö

LLE

ASIA: Raportti.

Tämän ohella Lähetystö kunnioittavasti lähettää
Ulkoasiainministeriölle kuluvan vuoden poliittisen raport-
tinsa No 4

Romania ja Puolan-Neuvostoliiton konflikti.

Lähettiläs:

Eduard Hj. Palin

E. Hj. Palin.

B u k a r e s t i S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

Salainen.

RAPORTTI n:o 4.

Bukaresti ssa 31 p:nä tammi kuuta 1944.

Asia: Romania ja Puolan=Neuvosto=
liiton konflikti.

ULKOASIAINMINISTERIO		
No 12/216 Sal. 1: 44		
12/2-44	Mo -	Liit. -
RYHMÄ	LUOKA	ASIA
5	C14	

Puolan ja Neuvostoliiton konfliktia ja sen eri kehitysvaiheita on luonnollisesti Romaniassa seurattu - ja seurataan edelleenkin - aivan erikoisella mielenkiinnolla, ja sitä on arvosteltu eri näkökulmilta. Sikäli kuin asian nykyinen vaihe sen sallii, yritän alla tehdä lyhyen yhteenvedon tähän asti täällä arvovaltaisilla tahoilla kuulemistani arvoisteluista, jotka arvattavasti ovat yhtäpitävät Suomessa vallitsevien kanssa.

Ensiksi ja yksimielisesti on tietysti todettu, että Neuvostoliiton esiintymistapa tässä kysymyksessä selvää selvemmin todistaa, miten häikäilemättömästi se aikoo yrittää toteuttaa sotapäätöksensä, sallimatta liittolaisensa sekaantumista sellaisen järjestelyn aikaansaamiseen, johon se pyrkii; miten vähän merkitystä se tällä haavaa antaa esiintymisensä mahdollisille epäedullisille vastavaikutuksille Englannissa ja Amerikassa ja miten vähän se siis katsoo tarvitsevansa näiden apua suunnitelmiensa toteuttamisessa; miten se välittää viisi Atlantin julistuksen asettamista velvollisuuksista ja "Euroopan komission" sovituista yhteistehtävistä ja n.k. "Tri-

JAKELUOHJE:

Tavallinen

Jakeluohjelmalle:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ..... ministeriölle.

Ei ulkomaedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

partite-menettelystä"; miten se, käyttäen hyväkseen nykyistä sotaonneaan ja armeijojensa etenemistä, omin voimin, kaikkine siitä johtuvine etuineen, aikoo yrittää luoda "faits accomplis", ennenkuin anglosaksilaiset armeijat ehkä ovat saaneet jalansijan Euroopan mantereella.

Mitä taasen Englannin tähän asti asiassa näyttelemään osaan tulee, ei arvostelu ole ollut yhtä yksimielinen. Päinvastoin käyvät mielipiteet siitä täysin risttiin. Eräillä tahoilla sanotaan luonnollisesti: Nyt ainakin nähdään selvästi, miten vähäarvoiset Englannin garantiat ovat, miten vähäarvoinen liittolaisuus Englannin ja Yhdysvaltain kanssa on, miten vähän luottamista näihin valtioihin on, j.n.e. - Toisilla tahoilla taasen sanotaan, tunnetun resonnementin mukaan: Englannilla on kolme vihollista: Saksa, Neuvostoliitto ja Japani. Englannin sota-päämääränä on, että kaikki nämä kolme valtioita uupuvat loppuun ja nujertuvat, Englannin uhratessa itse mahdollisimman vähän omaa vertansa tämän päämäärän saavuttamiseksi. Japanista Yhdysvallat pitänevät huolta; Saksa ja Neuvostoliitto uuvuttavat parhaansa mukaan toisiaan. Näin täytyy jatkua mahdollisimman kauan ja mahdollisimman perinpohjaisesti. Ennenkaikkea on vältettävä, että Neuvostoliitto emenaikaisesti vetäytyy pelistä pois Saksan "päälehlakkaajana". Sen vuoksi on Englannin toistaiseksi nieltävä paljon ja pidettävä "god min i elakt spel". Mutta Englanti tietää kyllä, miten se pelaa. Ja sillä ja Yh-

dysvalloilla on kyllä niin mahtavia sotilaallisia voimia ja muita tehokkaita keinoja käytettävänä, että nämä vallat varmastikin, kun niikseen tulee, pystyvät pitämään Neuvostoliiton aisoissa ja / tukahduttamaan sodan loppuvaiheessa Euroopassa syntyvät bolshevikkikapinat, j. n.e. - Edenin äskettäistä deklaratiota parlamentissa puolalais-venäläisen konfliktin johdosta pidetään - ylläesitettyä taustaa vastaan - paljon sanovana ja merkillepantavana.

Tämä resonnementti on tietysti yksipuolinen ja aukkoja täynnä. Mutta niin vastakkaisetkin resonnementit ovat. Vain tulevaisuus voi osoittaa, mikä eri katannoista tulee pitämään paikkansa.

Todettu on luonnollisesti myös, että Neuvostoliiton aggressiivinen esiintyminen ja sen herättämä reaktio Englannissa ja Amerikassa ovat koko maailmalle - sikäli kuin se ei jo aikaisemmin ollut siitä selvillä - tehneet ilmeiseksi näiden liittolaisten välillä valitsevan kuilun, ja tietysti vielä vain suurentaneet sitä. Silti ollaan täällä täysin selvillä siitä, että vielä ollaan kaukana liittoutuneiden keskinäisten välien rikkomismahdollisuuksista. Toistaiseksi riski olisi aivan liian suuri jokaiselle heistä. Sen kaikki asianosaiset ymmärtävät, ja yrittävät käyttää sitä hyväkseen mahdollisimman paljon omaksi edukseen. Puolalais-venäläisessä konfliktissa on tämä tosiseikka erikoisen tärkeästi päässyt näkyville.

Ilmeisessä yhteydessä Puolan-Neuvostoliiton konfliktin kanssa katsotaan olevan Pravdan tunnetun uutisen rauhan-tunnusteluista Englannin ja Saksan välillä. Sitä on näet pidetty selvänä vihjauksena angloamerikkalaisille toisaalta olla sekaantumatta Puolan kanssa syntyneeseen ristiriitaan, toisaalta muistaa, että erillisrauhan solmimismahdollisuuksia on olemassa niin taholla kuin toisellakin. Lisäksi sitä luonnollisesti pidetään selvänä lisäesimerkkinä liittolaisten välillä vallitsevasta yhteisymmärryksen ja luottamuksen puutteesta ja Stalinin aggressiivisesta politiikasta.

x

x

x

Monilla tahoilla olen kuullut lausuttavan oletuksen, että Puolan jälkeen Suomi on joutuva Neuvostoliiton sotilaallisen ja poliittisen aggressiivisuuden erikoiseksi kohteeksi. Osoituksena siitä pidetään sekä viimeaikaisia sotatoimia Leningradin rintamalla että niitä jyrkkiä Suomivastaisia kirjoituksia, joita viime aikoina lienee julkaistu venäläisissä lehdissä.

Lähettiläs:

Eduard H. Palm
E.Hj.Palin.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: ..... 5. ....

OSASTO: ..... 614. ....

ASIA: .....

Bukarestissa olevan lähetystön raportti n:o 5.

Ministeri Paltin.

10/2-44.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

Bukaresti SSA OLEVA LÄHETYSTÖ. 13/216 Sal. 44

KIRJELMÄ n:o 113/54.

Bukaresti SSA 10 P:NÄ helmi KUUTA 1944.

19/2-44	No -	LIIK -
YHMA	CSW78	ASIA
	5	94

VIITTAUS: N

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY nro

VIITTAUS D. U. M. / 19

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Raportti.

Tämän ohella Lähetystö kunnioittavasti lähettää
Ulkoasiainministeriölle kuluva vuoden poliittisen raport-
tinsa No 5

Varapääministeri Antonescu tilanteesta.

Lähettiläs: *Eduard H. Palm*
E. H. Palm.

B u k a r e s t i SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 5.

Bukaresti ssa 10 p:nä helmi kuuta 19 44.

Asia: Varapääministeri Antonescu
tilanteesta.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
13/216	Sat	U. 44
19/2-44	No -	Liit -
RYHMÄ	LAATU	ASIA
5	1014	

Tämänpäiväisessä salasähkeessäni No 44 tein jo selkoa eräistä sen keskustelun kohdista, joka minulla oli varapääministeri Antonescun kanssa viime käynnilläni hänen luonaan. Täten jo tiedottamani täydennykseksi esitän seuraavaa.

Varapääministeri oli kieltämättä yhtä huolestunut kuin aikaisemminkin sotatilanteen viimeaikaisesta kehityksestä, mutta tällä kertaa oli hänen huolestuneisuutensa takana havaittavissa eräänlaista optimismia, vaikkakin se minusta tuntui perustuvan aika heikolle realiselle pohjalle, kuten allaolevasta selvinnee.

Yritän mahdollisimman sananarkasti toistaa hänen esityksensä. Hän lausui:

" Venäläisten eteneminen koko itärintamalla uhkaa kieltämättä jo käydä enemmän kuin vakavaksi. Suuret ovat totisesti ne vaarat, jotka tällä haavaa uhkaavat meitä kaikkia. Mutta seuraava on kuitenkin huomioonotettava:

J o k o venäläiset todellisuudessa eivät ole niin vahvoja, kuin miltä viime aikoina on näyttänyt, vaan uhraavat

JAKELUOHJE:

Tavallinen

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi _____ ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

nyt viime voimansa. Jos näin on asian laita, ilmenee se arvattavasti kesän kuluessa, ja me saatamme silloin, nopeammin kuin mitä nyt voimme kuvitellakaan, pelastua siitä katastroofista, joka tällä haavaa tuntuu uhkaavan meitä.

T a i venäläiset ovat todella niin vahvat, kuin miltä viime aikoina on näyttänyt. Jos näin on asian laita, en kuitenkaan halua antautua siihen pessimismiin, joka sen perusteella saattaisi olla luonnollinen. Saamieni tietojen perusteella luulen näet olevani toivoa, niin, jopa olla vakuuttunut siitä, että angloamerikkalaiset tässä tapauksessa, oikeaksi laskemallaan hetkelä, ryhtyvät toimenpiteisiin, joiden tarkoituksena - ja toivottavasti myös tuloksena - on oleva estää Neuvostoliiton yliherruuden luominen Euroopassa. Ei saa unohtaa, että Englannin politiikan määräävässä perusperiaatteena aina on ollut ja aina on oleva estää, että yksi suurvalta saa yliheruuden Euroopassa. Senhän vuoksi Englannin "ystävät" ja "viholliset" Euroopan mantereella ovat yhtämittäisesti vaihdelleet. Kun Englannille käy selväksi, että Neuvostoliitto todella on pääsemäisillään Europan yliheruuteen, tulee Englanti siten tavallisella häikäilemättömyydellään ja viekkauksellaan ryhtymään toimenpiteisiin sen estämiseksi.

Tällaisia toimenpiteitä saattaa olla monta erilaista ajateltavissa. Ensimmäisenä kysymyksenä tulevana on kai pidettävä sitä, että Englanti kylmästi pyrkii

jonkinlaiseen kompromissiin Saksan kanssa. Jos Saksa tällöin jaksaa käsittää, mikä sen oma, samaten kuin koko Europan etu vaatii, niin se rehellisesti ojentaa kätensä Englannille ja maksaa sen hinnan, mikä, sotatilanteen huomioonottaen, käy välttämättömäksi sovinnon aikaansaamiseksi, mutta mikä joka tapauksessa on oleva Saksallekin halvempi kuin jos Neuvostoliitto todella pääsee voittajaksi nykyisessä suurkampailussa.

Toisena mahdollisuutena saattaa olla ajateltavissa, että angloamerikkalaiset - ei suinkaan "toisen rintaman" luomiseksi saman tähänastisessa merkityksessä, vaan päinvastoin Neuvostoliiton aisoissapitämiseksi - hankkivat itselleen jalansijan niin hyvin Pohjois- kuin Kaakkois-Euroopassa, näillä kulmilla asuvien kansojen aktiivisella myötävaikutuksella. Tulos Saksalle kävisi tietenkin tässä tapauksessa huonommaksi kuin ensin oletetussa tapauksessa, mutta jos Saksa ajoissa ymmärtäisi, mitä kello on lyönyt ja miten sen on meneteltävä, pääsisi se, samaten kuin koko muu Eurooppa, tällöinkin paljon helpommalla kuin jos Neuvostoliitto pääsee yliheruuteen Euroopassa.

Tämä kaikki saattaa tuntua fantasterialta, mutta jos Neuvostoliitto todella on niin vahva, kuin miltä viime aikoina on näyttänyt, niin täytyy jotain ihmeeseen verrattavaa tapahtua, jotta voisimme pelastua. Itse asiassa ylläesittämäni olettamukset eivät kuitenkaan merkitse mitään ihmeenomaista - ne edellyttävät vain, että Saksassa pääsee valtaan kylmä, terve järki.

Siitä toistaiseksi valitettavasti ei kuitenkaan ole merkkejä. Päinvastoin pelataan Saksassa vaarallista peliä aivan vastakkaisia linjoja myöten. Viittaan ensiksi siihen tunnettuun tosiseikkaan, että Saksassa aina on ollut ja edelleenkin on olemassa varsin laajoja piirejä - niin poliittisia kuin sotilaallisia - jotka katsovat, että Saksan tulevaisuuden ehtona on yhteisymmärrys ja yhteistoiminta Venäjän kanssa, että nykyinen sota Neuvostoliittoa vastaan oli kohtalokas erehdys, ja että siis rauha on mahdollisimman pian solmittava Moskovan kanssa. Saksalle verrattain helppona rauhanhintaan olisi Suomi, Baltianmaat, Puola, Romania j.n.e. Yhteistoiminnassaan Venäjän kanssa Saksa kyllä sitten nopeasti pääsisi nämä uhraukset korvaaviin hyvityksiin Englannin kustannuksella.

Toisissa piireissä taas katsotaan, että rauha Neuvostoliiton kanssa on solmittava, vaikka se ei johdaisikaan yllämainittuihin tuloksiin. Sen kautta Saksa voisi näet joka tapauksessa kääntää kaikki voimansa Englantia vastaan, kostaa sille kärsimyksensä ja nujertaa sen. Tämän jälkeen nähtäisiin miten Neuvostoliitosta voitaisiin selviytyä.

Lopuksi aivan yleisesti Saksassa katsotaan, että uhkaamalla Englantia rauhansolmimismahdollisuuksilla Neuvostoliiton kanssa ja mahdollisesti jopa perääntymisellään itärintamalla pelottamalla Englantia, Saksa ehkä onnistuu saamaan Englannin suostumaan kompromissiin Saksan vaatimilla ehdoilla. - Siis - ei mitään

merkkejä siitä, että Saksassa ymmärrettäisiin välttämättömyys päästä sovintoon Englannin kanssa maksamalla sen hinnan, jonka sodan onneton kehitys tuntuu tehneen tai ainakin tekevän Saksalle välttämättömäksi. Kieltämättä se tilanteen johdosta kävisi Saksalle raskaaksi, mutta lopulta se varmasti muodostuisi Saksallekin helpommaksi kuin Neuvostoliiton voitto ja siitä seuraava yliherruus Euroopassa.

Tätä taustaa vastaan katson, että - jos tilanne jatkuvasti kehittyy samaan suuntaan kuin viimeaikoina, ja jos Neuvostoliitto siis todella osoittautuu ylivoimaiseksi - velvollisuuteni on oleva yrittää päästä kahdenkeskiseen avomieliseen ja perinpohjaiseen keskusteluun Hitlerin kanssa, esittäkseni hänelle peittelemättä Romanian aseman, huolet ja toiveet, ja yrittääkseni, maksoi mitä maksoi, suggeroida hänet - sinä genialisena miehenä ja suurena patrioottina ja eurooppalaisena kuin hän kieltämättä on - ymmärtämään tilanteen vaatimukset ja Euroopan tulevaisuuden ainoat pelastusmahdollisuudet uhkaavasta bolshevismikatastroofista."

Kommentarioita ei tarvinne.

Lähettiläs: *Eduard H. Palin*

E.Hj. Palin.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 614.

ASIA: _____

Bukarestissa olevan lähetystön raportti n:o 6.

Ministeri Palin.

26/2-44.

B u k a r e s t i S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

KIRJELMÄ n:o 163/78.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

No 17 217 Sal 44

10/3-44 No - Liik -

YKÄÄ GÄÄTÖ ASIA

5 C14

B u k a r e s t i S S A 26 P:nÄ helmi K U U T A 19 44.

V I I T T A U S : ..... N

P:nÄ ..... K U U T A 19 ..... P:TTY ..... n:o .....

V I I T T A U S : ..... D. U. M. ..... / ..... 19 .....

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Raportti.

Tämän ohella Lähetystö kunnioittavasti lähettää
 Ulkoasiainministeriölle kuluvan vuoden poliittisen raport-
 tinsa No 6

Italian edustus Romeniassa.
 =====

Lähettiläs: *Edmund H. Fauri*

B u k a r e s t i . . . . . SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 6.

Bukaresti ssa 26 p:nä helmi kuuta 1944.

17 217 Sal 44

Asia: Italian edustus Romaniassa.

10/3-44

No -

Linn. -

5

C14

Kuten aikaisemmin olen tiedoittanut, on Italian Kuninkaallinen Lähetystö kokonaisuudessaan jäänyt Bukarestiin, nauttien tavallisista diplomaattisista oikeuksista. Lähettäjä Bova Scoppa asuu edelleen lähetystöhotellissa. Hänen turvakseen mahdollisia fascistisia väkivaltatekoja vastaan on lähetystöön Romanian hallituksen toimesta sijoitettu plutona romanialaisia sotilaita. Herra Bova Scoppa esiintyy silloin tällöin virallisuontoisissa tilaisuuksissa diplomaateille varatuissa aitoissa j.n.e. Heitä lienee kuitenkin pyydetty pysymään mahdollisimman syrjässä ikävyyksien välttämiseksi, koska Saksan lähettäjä on virallisesti ilmoittanut poistuvansa lähetystöineen kaikista tilaisuuksista, joissa Bova Scoppa esiintyy.

Mussolinin edustajana v.a. asiainhoitajana on muutamien kuukausien aikana toiminut muuan herra Tranđafilu, joka aikaisemmin oli Stefanin uutistoimiston tšekäläinen edustaja.

Muutamia viikkoja sitten oli lehdissä uutinen, että Mussolinin nimittämä erikoislähettäjä ja täysivaltainen ministeri oli saapunut Bukarestiin. Sen jälkeen ei kuitenkaan ole hänen akkreditoimisestaan taikka hänestä muutenkaan mitään

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

kuulunut. Tiedustelin sen vuoksi pari päivää sitten varapääministeri Antonesculta asian laita. Varapääministeri kertoi silloin seuraavaa:

Jo muutamia kuukausia sitten pyydettiin agreementtia uudelle lähettiläälle. Kuningas ei kuitenkaan halunnut sitä myöntää. Asian ratkaisun täten viipyessä oli Mussolini lähettänyt marsalkka Antonesculle henkilökohtaisen kirjeen, jossa hän kiiruhti agreementin myöntämisestä. Tähän kirjeeseen oli marsalkka vastannut tulevansa huolehtimaan siitä, että agreementti annetaan. Tämän marsalkan lupauksen perusteella oli uusi lähettiläs sitten saapunut Bukarestiin. En saanut täysin selville, onko nyttemmin Kuningas antanut agreementin vai eikö, mutta suurempi vaikeus on esiintynyt. Uusi lähettiläs vaatii näet saada akkreditoimistilaisuudessaan jättää myös vapaaherra Bova Scoppa rapellikirjeen. Tähän ei Kuningas eikä hallitukseen katso voivansa suostua. Onhan Bova Scoppa Italian vielä hallitsevan kuninkaan säännönmukaisesti akkreditoima lähettiläs kuningas Mihailuona, eikä Mussolini niin ollen voi antaa hänen rapellikirjettään. Ollaan siis pahassa umpikujassa. Sain sen vaikutelman, että ulospääsyä toivotaan Bova Scoppa pois lähdön muodossa. Mutta sitä vastaan lienee tassa saksalaisten taholta tehty joitakin vaikeuksia, joita en kuitenkaan tarkemmin tunne.

Käytännössä toiminee uusi italialainen lähettiläs kyllä jollakin tavoin, sillä varapääministeri tuli sanoneeksi ottaneensa hänet vastaan eräiden lykkäämättömien asioiden selvittämiseksi.

Virallisena selityksenä Mussolinin edustajan akkreditoimisen lykkäämiselle esitetään, että Kuningas ei vielä ole täysin toipunut sen tyräleikkauksen jälkeen, johon hänen kuukausi sitten oli pakko alistua. Seurauksena tästä on ollut, että Bulgarian uusi lähettiläs, joka saapui Romaniaan suunnilleen samaan aikaan kuin uusi italialainen, ei myöskään vielä ole voinut jättää Kuninkaalle valtakirjaansa. x)

Lähettiläs:

Eduard H. Palin

E.Hj.Palin.

---

x) Kaikesta tästä huolimatta on Kuningas ilmoittanut ottavansa vastaan everstiluutnantti Wiitasen Sinaiassa ensi perjantaina maaliskuun 3 p:nä.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 814.

ASIA: _____

Bukarestissa olevan lähetystön raportti n:o 7.

Ministeri Palin.

28/2-44.

B u k a r e s t i . . . . . SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

18 217 Sal 44

KIRJELMÄ n:o 164/79.

Bukaresti SSA 28 P.NÄ helmi KUUTA 19 44

No	Liik.
5	C14

VIITTAUS: . . . . . N

P.NÄ . . . . . KUUTA 19 . . . . . P:TTY . . . . . n:o . . . . .

VIITTAUS . . . . . D. U. M. . . . . / . . . . . 19 . . . . .

Ulkoasiainministeriö LLE

Raportti.

ASIA: . . . . .

Tämän ohella Lähetystö kunnioittavasti lähettää
Ulkoasiainministeriölle kuluvan vuoden poliittisen raport-
tinsa No 7

Keskustelu Tanskan lähettilään kanssa.

=====

Lähettiläs: *Eduard Hj. Fassin*

. . . . . lin.

B u k a r e s t i   S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

Salainen.

RAPORTTI n:o 7

Bukaresti ssa 28 p:nä helmi kuuta 1944.

Asia: Keskustelu Tanskan lähetti-
lään kanssa.

18 217 Sal 44
10/3-44 No -
5 C14

Tapasin tänään Tanskan lähettilään Bieringin, joka eilen palasi noin kuukauden kestäneeltä virkamatkalta Tanskaan. Hän kertoi tällöin seuraavaa kotimaassaan saamista vaikutelmista:

"Se, joka vain on tuntenut Tanskan kansan sellaisena kuin se oli ennen sotaa, ei luulisi nykyistä Tanskan kansaa samaksi kuin silloista. Entisen "Gemütlichkeit" en ja leväperäisyyden sijaan on tullut vihan ja katkeruuden kovuus.

Tilanne Tanskassa on kieltämättä kehittynyt varsin huolestuttavaksi. Tanskassa oleskeluni ensimmäisinä kahtena viikkona ei ollut yötä, jolloin en olisi herännyt jonkun sabotashiteon aiheuttamaan räjähdykseen. Jokaisesta Saksan hyväksi työskentelevää laitosta kohtaan suoritetusta sabotashiteosta Gestapo toimeenpanee vastaavanlaisen teon puhtaasti tanskalaisia intressejä palvelevaa laitosta vastaan. Täten on eräänlainen lakkaamaton sisäinen sota käynnissä, tuhoisine seurauksineen niin hyvin mitä tulee aineellisiin arvoihin kuin ihmisiin.

Ulkonaisesti elämä Köpenhaminassa kuitenkin jatkuu mil-

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

tei kuten rauhanaikana. Seuraelämä on vilkas, ihmiset käyvät teattereissa ja ravintoloissa niinkuin ennenkin.

Sabotaashitekijöitä on kolme ryhmää: kommunistit, isänmaallinen nuoriso ja laskuvarjohyppääjät. Valitettavasti on todettava, että kommunistien määrä on pelottavasti lisääntynyt, ja että he määrätietoisesti valmistavat maaperää sitä hetkeä varten, jolloin he luulevat voivansa siepata vallan käsiinsä - se on: kun saksalaisten aiemmin tai myöhemmin on poistuttava Tanskasta. Jollei Tanskassa sinä hetkenä ole valmiina hallitus, joka todella pystyy hallitsemaan tilanteen, hallitus, joka on riittävästi jyrkkä ja häikäilemätön, ja jolla on riittävät voimakeinot käytettävissään, niin voi Tanskassa syntyä suuri katastroofi. On totta, että eräs hallitus jo on valmiina ottaakseen maan hallinnon käsiinsä saksalaisten poistumishetkenä. Sen päämiehenä on ent. valtiovarainministeri Bull, ja siihen kuuluu joukko varsin kunnioitettavia miehiä. Mutta he ovat kaikki entisen ajan miehiä, he eivät riittävästi tunne kommunismivaaraa, he eivät riittävästi käsitä kaikkia niitä uusia voimia, jotka ovat päässeet liikkeelle. Sen vuoksi minä puolestani" sanoi ministeri Biering " en voi olla muuta kuin varsin huolestunut ajatellessani tilanteen kehitystä isänmaassani."

"Kuningas ei suorita ainoatakaan "regeringshandling" ia, hän ei ota vastaan ketään, uusia lähettiläitä ei voida hänen luonaan akkreditoida j.n.e. Kabinet-

tisihteerinsä kautta hän kuitenkin tarkoin seuraa tilanteen kehitystä.

Anglo-amerikkalaisten vakavaksi tarkoitettuun maihinousuyritykseen Tanskaan ei Tanskan arvovaltaisilla tahoilla uskota. Sitä vastoin pidetään varsin mahdollisena, että valinvasiota voidaan tulla yrittämään Jyllannin rannikolla. Mutta jo sellainen voisi merkitä suurta vaaraa Tanskalle. Sillä jo tieto muutamien anglo-amerikkalaisten sotilaiden maihinoususta merkitsisi arvattavasti kapinaliikkeen puhkeamista ilmiliekkiin ympäri maan kaikkine laskemattomine seurauksiineen.

Tanskan tällä hetkellä johtavissa piireissäkään ei liene ketään, joka uskoisi Saksan voittoon. Mutta näiden piirien optimistisilla tahoilla lasketaan, että Saksa edelleen on niin vahva, että se vielä kauan jaksaa käydä so-
taa, ja että tämän ajan kuluessa "jotain" vielä saattaa tapahtua, joka tulee tekemään mahdolliseksi kompromissirauhan Saksan ja anglo-amerikkalaisten välillä.

Suomea kohtaan tunnetaan vilpitöntä ja laajaa sympatiaa Tanskassa ja Suomen suuret vaikeudet oivalletaan siel-
lä hyvin."

Näin lähettiläs Biering.

Lähettiläs: *Eduard Hj. Palin*

E. Hj. Palin.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 814.

ASIA: _____

Bukarestissa olevan lähetystön raportti n:o 8.

Ministeri-Palin.

20/2-44.

B u k a r e s t i S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

KIRJELMÄ n:o 166/81.

Bukaresti S S A 20 P: NÄ helmi KUUTA 19 44.

VIITTAUS: ..... N

P: NÄ ..... KUUTA 19 ..... P: TTY ..... nro .....

VIITTAUS ..... D. U. M. / ..... 19 .....

△

ULKOASIAINMINIST.	
19	217 Sal 44
12/3-44	-
5	C14

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Raportti.

Tämän ohella Lähetystö kunnioittavasti lähettää
Ulkoasiainministeriölle kuluvan vuoden poliittisen ra-
porttinsa No 8

Romanian ja Saksan välillä solmittu
kaupallinen sopimus.

Lähettiläs: *Edvard Hj. Falin*
E. H. Falin.

B u k a r e s t i   S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

△
Salainen.

RAPORTTI n:o 8.

Bukaresti:ssa 20 p:nä helmi kuuta 1944.

Asia: Romanian ja Saksan välillä
solmittu kaupallinen sopimus.

19 / 217	Sal	44
17/3-44	-	-
5	©14	

Jatkona raporteihini No 38, joulukuun 17 p:ltä 1943, ja No 1, kuluva vuoden tammikuun 19 p:ltä, toimitan kunniottaen oheisena Ministeriölle Lähetyksen kaupallisen avustajan laatiman selostuksen Romanian ja Saksan välillä kuluva helmikuun 9 p:nä - sitkeiden, yli puoli vuotta kestäneiden neuvottelujen jälkeen - solmitusta kaupallisesta sopimuksesta.

Lähettiläs:

Eduard Hj. Palin

E. Hj. Palin.

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi _____ ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

Romanian ja Saksan välinen kaupallinen sopimus.

Jo viime lokakuussa aloitettujen neuvottelujen tuloksena allekirjoitettiin 9 p:nä helmikuuta Bukarestissa Romanian ja Saksan välinen kaupallinen sopimus. Neuvotteluja johti Romanian puolelta pääsihteeri Rasmarita ja Saksan puolelta ministeri Clodius. Sopimuksen on määrä olla voimassa 1 p:stä lokakuuta 1943 30 p:ään syyskuuta 1944.

Lähetystöillä ei valitettavasti ole vielä käytettävissään sopimukseen liittyviä kiintiöluetteloja. Maiden välisestä maksutaseesta käy kuitenkin suurin piirtein ilmi suunniteltu tavaravaihto. Maksutaseen mukaan ovat suoritukset miljardeissa leissä seuraavat.

Saksalaiset suoritukset:

Romanian öljytoimitukset	32.0
- " - öljynpuhdistamojen rakennus	0.8
-"- maataloustuotteiden toimitukset	48.0
-"- teollisuustuotteiden - " -	5.3
-"- puutavaratoimitukset	1.0
Suoritukset saksalaisille sotavoimille Romaniassa	16.8
Vedenaalaisten tukikohtien rakennus	0.5
Saksalaiset tilaukset Romaniasta	2.5
Suoritukset laivaveistämöille	0.5
Matkustusliikenne	0.3
Kauttakulkuliikennemaksut	0.6
Muita suorituksia	<u>6.7</u>
	115.0

Romanialaiset suoritukset:

Saksan vienti Romaniaan	72.0
Sotamateriaali	18.0
Erikoissopimuksen mukaiset suoritukset	<u>25.0</u>
	115.0

Saksan vienti Romaniaaan käsittää etupäässä rautaa, terästä, kokkia, kemikalioita, koneita y.m. Romanian maataloustuotteiden viennistä Saksaan on mainittava noin 800.000 tonnia viljaa ja rehuaineita.

Saksan clearingvelasta Romanianlle, joka allekirjoitettaessa sopimusta nousi noin 36 miljaardiin leihin, peitettiin noin 20 miljardia erilaisilla saksalaisilla tilauksilla loppuosan vielä jäädessä selvitettyä sopimusvuoden päätyttyä.

Romanialaisten suoritusten sarakkeessa mainitut erikoissopimuksen mukaiset 25 miljardia leitä asettaa Romanian valtiopankki Saksan käytettäväksi tämän suoritettavaa 150 milj. svfrangin erää vastaan. Svfrankkurssi siis noin nelinkertainen normaalista. Erikoissopimuksen mukaan on 50 miljoonan svfrangin hetisuoritus ehtona Romanian viennin jälleen alkamiselle Saksaan. Edelleen sisältää erikoissopimus määräyksen, jonka mukaan Saksalla on oikeus tästä 150 milj. svfrangin summasta vähentää ne svfrangisuoritukset Romanian valtiopankille, jotka aiheutuvat Romanian viennistä Sveitsiin. - Lähetystön saamien tietojen mukaan on e.m. 50 miljoonan frangin määrästä vasta 20 miljoonaa suoritettu. Loput 30 miljoonaa ovat saksalaiset nyttemmin ilmoittaneet aikovansa maksaa kullassa.

Maiden välisten maksujen ja tavaranvaihdon tarkistuksen on määrä tapahtua kuukausittain. Käytännössä tapahtuu tämä kuitenkin vuosineljänneksittäin. ~~Korotus kohdistuu loko-puhdistamoille hintoihin.~~

Noottien vaihdolla sovittiin siitä, että Saksaan vietävien petroli tuotteiden hintoja, n.k. plafond-hintoja nostetaan noin 50%:lla. Korotus kohdistuu loko-puhdistamoilla hintoihin.

Noottien vaihdolla sovittiin niinikään tavaranvaihdosta Belgian kanssa, joka arvioidaan nousevaksi noin 10 miljaardiin leihin. Tavaranvaihto tapahtuu kiintiöiden puitteissa. Kiintiöluettelot seuraavat ohjelmassa. Maksut tapahtuvat Romanian ja Saksan ja Saksan ja Belgian välisten clearingtilien kautta. Emissiopankit myöntävät maksujen helpotta-

miseksi kumpikin 13 miljoonan RM:n plafondin.

Noottien vaihdolla sovittiin myös eräistä Italian ja Romanian välistä kauppaa koskevista seikoista. Romanian petroolituotteiden viennin Italiaan ottaa nyt Saksa; viennissä sovelletaan plafond-hintoja. Saksan haltuun jäävät myöskin italialaisten tuojien tätä varten Romanian-Italian clearingtilille maksamat liirat. Vastikkeiksi Saksa toimittaa Romanian sotamateriaalia vuoden 1939 hintoihin. Saksa sitoutuu edelleen kiiirettömään ja auttamaan romanialaisten tuojien jo maksamien italialaisten tavaroiden toimitusta. Uusia ostoja varten Italiasta Saksa asettaa Romanian käytettäväksi 350 miljoonaa liiraa, josta määrästä noin 25 miljoonalle liiralla Romania on oikeutettu heti saamaan Italialaista sillaa, puuvillaa, pellava- ja hampulankaa sekä pellava ja hampukankaita.

Määräyksiä kaupankäynnistä Romanian ja ^{muiden} Saksan miehittämien kuin edellämainittujen maiden välillä ei sopimukseen sisälly.

Mitä tulee allekirjoitetun sopimuksen realisoimiseen koko sen laajuudessa - sopimuksen edellyttämä tavaranvaihto lienee volyymiltään ja arvoltaan Euroopan eri maiden välisistä tavaranvaihdosta suurin - ollaan romanialaisella taholla hyvin pessimistejä. Romanian toimituskyky on erinomaisen sadon jälkeen hyvä, mutta Saksan toimituskyky epäillään. Romanialaisella taholla valitetaan edelleen sitä, että 150 milj. svfrangin suoritusta koskeva erikoissopimus käytännössä supistaa Romanian viennin Sveitsiin merkityksettömäksi, Romanian ja Belgian välisen kauppavaihdon jälleenalkamista taas tervehditään tyydytyksellä.

Bukarest, 20 p:nä helmikuuta 1944.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 814.

ASIA: _____

Bukarestissa olevan lähetystön raportti n:o 9.

Ministeri: Patin.

1/3-44.

B u k a r e s t i S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

KIRJELMÄ n:o 167/82.

Bukaresti S S A 1 P: N Ä m a a l i s K U U T A 19 44.

VIITTAUS: ..... N

P: N Ä K U U T A 19 P: T T Y n o

VIITTAUS D. U. M. / 19

Ulkoasiainministeriö

LLE

ASIA: Raportti.

Tämän ohella Lähetystö kunnioittavasti lähettää
Ulkoasiainministeriölle kuluvan vuoden poliittisen raport-
tinsa No 9

Marsalkka Antonescun viime Saksan matka.

Lähettiläs:

Eduard H. Finu

slin.

B u k a r e s t i S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

Salainen.

RAPORTTI n:o 9.

Bukaresti ssa 1 p:nä maalisk. kuuta 1944.

Asia: Marsalkka Antonescun viime
Saksan matka.

ULKOASIAINMIN	
20 217 Sal	44
17/3-44	-
5	C14

Sähkeissäni Not 50 ja 55 tiedoitin marsalkka Antonescun Hitlerin luo tapahtuvasta matkasta ja sen syistä. Toissapäivänä marsalkka palasi tältä matkaltaan. Keskustellessani siitä varapääministeri Antonescun kanssa eilen, viimeainittu ei tuntunut erikoisen tyytyväiseltä matkan tuloksiin. Hän kertoi siitä seuraavaa:

Marsalkka saapui Hitlerin päämajaan lentokoneella varhain aamulla. Heti kello 11^{sta} kello 1^{teen} oli marsalkalla ollut neuvottelutilaisuus Hitlerin kanssa. Näiden neuvottelujen pääkohteina olivat olleet Saksan sotamateriaalitoimitukset Romanialle ja Romanian Krimillä taistelevien divisioonain kohdalo. Hitler ei tällöin ollut suostunut Romanian toivomukseen saada nyt jo vetää joukkonsa Krimiltä pois. Hitler oli vakuuttanut Saksan armeijan tulevan pitämään huolta siitä, ettei tilanne kehittyisi sellaiseksi, että näiden romanialaisten joukkojen tuhoamista tarvittaisiin pelätä. Sen tapauksen varalta, että vastoin odotusta myöhemmin Krimin evakuointi kuitenkin osoittautuisi välttämättömäksi, oli Hitler kyllä luvannut Saksan riittävän avun romanialaisten

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi .....ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

divisionain poiskuljettamiseen.

Yleisluontoisimmista asioista ei marsalkalla ollut tilaisuutta keskustella sanottavammin Hitlerin kanssa. Suomesta oli Hitler vain lyhyesti lausunut ei uskovansa Suomen voivan solmia aselepoa tai erillisrauhaa Neuvostoliiton kanssa j o siitäkin syystä että Neuvostoliiton ehdot tuskin olisivat Suomen hyväksyttävissä. Ulkoministeri von Ribentrop oli kuitenkin viitanut siihen, että Suomessa valtiopäivillä on sanansa sanottavana asiassa, ja että niinollen ehkä ei voi olla niinkään varma asian ratkaisusta. - Enempää ei kumpikaan halunnut sanoa, mutta oli marsalkka saanut sen vaikutelman, että Hitler nyt suhtautui kysymykseen Suomen mahdollisesta erikoisrauhasta toisin kuin viime syksynä^{x)}.

Turkista Hitler oli lausunut olevansa täysin varma siitä, että tämä valtio ei lähitulevaisuudessa astu mukaan sotaan.

Vierailupäivänsä iltapäivänä oli marsalkka seurueineen ollut kutsuttu kuuntelemaan kenraalileversti Jodín esitelmää tilanteesta itärintamalla. Esitelmän pääsisältö oli ollut sen toistaminen, että Saksa kyllä hyvin jaksaa nykyisillä joukoillaan ylläpitää rintamansa idässä mahdollisilla välttämättömillä perääntymisillä eräillä lohkoilla, sekä että Saksalla on varsin suuria reservejä valmiina anglo-amerikkalaisten invasioyritysten varalta ja että se muutenkin on perusteellisesti valmistautunut tällaisia yrityksiä silmälläpitäen.

x) Kts. asiaa koskevaa sal.kirjettäni ulkoministeri Ramsaylle

Marsalkka oli myöntänyt esitelmän tehneen häneen vaikuttavan ja rohkaisevan vaikutuksen.

Esitelmän jälkeen oli ollut lyhyt seurustelutilaisuus, jonka kuluessa von Ribentrop oli ilmoittanut marsalkalle lentokoneen seuraavana aamuna kello 6 vievän hänet takaisin Romaniaan.

x

x

x

Sen enempää ei varapääministeri minulle kertonut. Hän totesi vain että niin hyvin matkan tulokset kuin sillä saadut tiedot olivat olleet laihat.

Marsalkan seurueeseen kuuluivat yleisesikunnan päällikkö kenraali Șteflea ja marsalkan sotilaskabinetin päällikkö eversti Davidescu.

Lähettiläs:

Eduard H. Palin
E. H. J. Palin.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 614.

ASIA: _____

Bukarestissa olevun lähetystön raportti n:o 610.

Ministeri: Palin.

16/3-44.

B u k a r e s t i   S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

KIRJELMÄ nro 200/101.

ULKOASIAINMIN
 24/218 Sal 44
 29/3-44 No -
 5 C14

B u k a r e s t i   S S A   16   P . N Ä   m a a l i s   K U U T A   19   44 .

VIITTAUS: ..... N

P . N Ä   K U U T A   19   P . T T Y   n o

VIITTAUS   D . U . M .   /   19

U l k o a s i a i n m i n i s t e r i ö   L L E

ASIA: Raportti.

Tämän ohella Lähetystö kunnioittavasti lähettää
Ulkoasiainministeriölle kuluvan vuoden poliittisen raport-
tinsa No 10

Romanian suhtautuminen Suomeen viime aikoina.
=====

Lähettiläs:

Eduard H. Fain

B u k a r e s t i S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

Salainen.

RAPORTTI n:o 10.

Bukaresti ssa 16 p:nä maalisk. 1944.

Asia: Romanian suhtautuminen
Suomeen viime viikkoina.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
24/218 Sal 44		
29/3-44	No -	PIIRI -
KYLMÄ	GAALTO	ASIA
5 C14		

Kuten Lähetystön lähettämistä sanomalehtikatsauksista ja sanomalehtileikkeleistä on käynyt ilmi, on Suomi ja sen kohtalo viime viikkoina ollut Romanian yleisen huomion pääkohteena. Päivittäin on jokaisen suurlehden ensi sivulla ei vain ollut suurilla otsikoilla varustettuja uutisia välirauhakysymyksemme kehityksestä, vaan pitkiä pääkirjoituksia ja yksityiskohtaisia kommentaarioita. Näihin kirjoituksiin on poikkeuksetta lyönyt leimansa asemamme ja vaikeuksiemme täydellinen ymmärtämys ja lämmin sympatia meitä kohtaan sekä vilpittömän luottamus Suomen johtomiesten luonteenlujuteen ja selvänäköisyyteen ja Suomen kansan moraaliseen voimaan ja kestävyYTEEN.

Puolestani olen tänä aikana yrittänyt pysyä mahdollisimman syrjässä välttääkseni kyselyjä - arvovaltaisten tietojen puutteessa ja tilanteen arkaluontoisuuden vuoksi. Mutta keskustelut, jotka minulla on ollut, ovat kaikki olleet samojen myönteisten näkökohtien leimaamat kuin sanomalehtien kirjoitukset, joskin huolet - mitä tulee sekä Suomen että

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

muiden Neuvostoliiton naapurivaltioiden kohtaloon - ovat suullisissa keskusteluissa selvemmin ilmenneet. Eräillä tahoilla on pessimismi ollut varsin suurikin ja tilannetta pidetty suorastaan toivottomana; toisilla taas tahdotaan uskoa, että vastarinnan jatkamisella ja ajan voittamisella vielä voidaan pelastua. Miltei yksimielisesti - paria oppositioon kuuluvaa poikkeusta lukuunottamatta - on joka tapauksessa esitetty, ettei Suomella enemmän kuin Romaniallakaan ole valitsemisen varaa, jos välirauhan tai erillisrauhan ehdot pysyvät sellaisina, kuin nyt Suomelle esitetyt. Mutta siitä, mihin jatkettu vastarinta saattaa johtaa, - kuten sanottu, - kukaan ei uskalla olla varma. Varsin yleisesti kuuluu esitetävän resonnementti, että se hetki ennen pitkää on lyövä, jolloin välit Neuvostoliiton ja anglo-amerikkalaisten välillä rikkoontuvat, ja pelastumme, jos jaksamme kestää siihen saakka. Tätä vastaan sanotaan, että Englanti ja Amerikka varmastikaan eivät anna väliensä Neuvostoliittoon katketa, ennenkuin Saksa on lyöty - mutta silloin se on oleva liian myöhäistä meille. Toiset taas väittävät vielä uskovansa kompromissirauhaan Saksan ja anglosaksien välillä, ennenkuin Saksa on täydellisesti lyöty, mutta kun Neuvostoliiton tietämä vaara todella on käynyt ilmeiseksi myös Englannille ja Amerikalle. Nämä luulevat että pelastumme, jos jaksamme kestää siihen saakka. Täten spekuloidaan ja antaudutaan enemmän tai vähemmän toiveajatteluun, mutta kaiken alla piilee suuren suuri levottomuus. ja kasvava epäluottamus niin hyvin saksalaisiin kuin anglo-amerikkalaisiin.

Yhtäläisyys Suomen ja Romanian asemassa nähdään selvästi, ja jo siinä on luonnollisesti riittävä syy siihen erinomaiseen kiinnostukseen, jolla tilanteen kehitystä Suomessa on seurattu ja edelleen seurataan kaikissa romanialaisissa piireissä. Mutta tämän luonnollisen mielenkiinnon lisäksi on kaikissa lukemissani kirjoituksissa ja kaikissa kuulemissani lausunnoissa ilmennyt vilpitön pysyvä myötätunto, ymmärtämys ja kunnioitus Suomea kohtaan - päättyköön nykyinen kriisimme mihin päätökseen tai mihin tuloksiin tahansa.

Lähettiläs:

Eduard Hj. Palin

E. Hj. Palin.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 614.

ASIA: _____

Bukarestissa olevan lähetystön raportti n:o 11.

Ministeri Palin.

8/5-44.

B u k a r e s t i S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
Salainen.		
No	31	219 Sal 44
13/5-44	-	-
5	C14	

KIRJELMÄ n:o 283/133.

Bukaresti SSA 8 P.NÄ touko KUUTA 19 44.

VIITTAUS: N

P.NÄ KUUTA 19 P.TTY nro

VIITTAUS D. U. M. / 19

Ulkoasiainministeriö

LLE

ASIA: Raportti.

Tämän ohella Lähetystö kunnioittavasti lähettää
Ulkoasiainministeriölle kuluvan vuoden poliittisen raporttinsa
No 11

Tilanne Romaniassa.

Lähettiläs:

Eduard H. Palin
E.Hj.Palin.

B u k a r e s t i S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

Salainen.

RAPORTTI n:o 11.

Bukaresti ssa 8 p:nä touko kuuta 1944.

Asia: Tilanne Romaniassa.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
TÖ	31 219 Sal	44
	13/5-44	-
KYSELY	COOTE	ASIA
5	C14	

Viime viikkoina, joiden kuluessa sekä yleistilanne että erikoisesti tilanne Romaniassa on kehittynyt yhä kriittisemmäksi, ilmeisesti lähestyen lopullista ratkaisuvaihettaan, olen yhtäjaksoisesti salasähköitse tiedoittanut olojen kehityksestä ja tapahtumista Romanian sotilaallisilla ja ulko- ja sisäpoliittisilla rintamilla. Mahdollisuuksien mukaan olen näihin tiedoituksiin yrittänyt liittää arviointini ja analyysini. Mitään merkillisempää minulla ei nyt ole lisättävänä täten tiedoittamaani. Mutta koska minulla huomenna poikkeuksellisesti on tilaisuus kuriiripostin lähettämiseen luotettavan ruotsalaisen kuriirin kanssa, saattaa silti olla syytä panna allaesitetty paperille täydentävänä yleiskatsauksena.

Romanian kansan keskuudessa voidaan tällä haavaa todeta neljä eri päätekijää:

- 1°) Marsalkka Antonescu ja hänen lähin sotilallinen ympäristönsä, yleisesikunta, j.n.e.
- 2°) Varapääministeri Antonescu.
- 3°) Oppositioon kuuluvat eri poliittiset piirit.
- 4°) Kansan suuri apoliittinen massa.

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi _____ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

Yhteistä näille kaikille on, ettei kukaan heistä pitkään aikaan ole uskonut Saksan voittoon. Mutta mitä tulee tästä seikasta vedettäviin johtopäätöksiin on näiden ryhmien välillä suuria eroavaisuuksia olemassa.

Saksalaisiin - poliittisesti ja sotilaallisesti - sitoutuneena, kompromisseihin taipumattomana, suoralinjaisena sotilaana paljon enemmän kuin valtiomiehenä, marsalkka ei nähne muita hyväksyttävissä olevia mahdollisuuksia kuin jatkaa sodankäyntiä Neuvostoliittoa vastaan saksalaisten rinnalla, siinä enemmän tai vähemmän epävarmassa toivossa, että Saksan voimat vielä riittävät niin pitkälle, että jonkinlainen sellainen rauha vielä, kaikesta huolimatta, on aikaansaataavissa, joka voi turvata Romanian olemassaolon itsenäisenä valtiona. Huolimatta eräistä todettavissa olleista, ohimenneistä heilahduksista marsalkan asennoitumisessa, voitaneen sanoa, että poikkeaminen tältä linjalta ei tule olemaan marsalkalle mahdollinen - johtakoon se mihin seurauksiin tahansa hänelle itselleen - paitsi tietenkin siinä tapauksessa, että Saksa todella jättää Romanian täydellisesti oman onnensa nojaan.

Varapääministerin kanta on vapaampi illuusioneista ja moraalista. Uskomatta siihen, että Romania pysymällä Saksan aseveljenä voi turvata tulevaisuutensa, olisi hän jo aikoja sitten ollut valmis irtaantumaan sodasta ja solmimaan erillisrauhan - jos vain kutakuinkin hyväksyttävissä olevat rauhanehdot olisivat olleet saavutettavissa, ja jos eivät Italian ja Unkarin kohtalot pelästyttäisi ja jarruttaisi häntä. Joskin muodollisesti Romanian kaikki rauhantun-

nustelut ovat tapahtuneet yksityisten oppositiopiirien laskuun ja vastuulla, ei ole epäilystäkään siitä, etteivätkö ne olisi tapahtuneet varapääministerin tieteen tahtoon, ja etteikö hän ajoittain olisi kiinnittänyt niihin toiveitakin. Niiden tulokset ovat kuitenkin tähän asti olleet negatiiviset. Kuten olen tiedoittanut, venäläisten tähänastiset rauhan ehdot eivät ole hyväksyttävissä, ja mihinkään lisäneuvotteluihin viimeksi formuloimistaan ehdoista venäläiset kieltäytyvät ryhtymästä. Toisaalta Saksan ote Romaniaan on viime viikkoina huomattavasti lujittanut, niin että Unkarin tapausten toistaminen täällä kävisi aika helposti päinsä. - Mihin varapääministerinäissä oloissa kiinnittää toiveensa on vaikeata sanoa. Ehkä siihen, että tilanteen viime päivien Romanielle suotuisa kehitys rintamalla muodostaisi alun sellaiseen kehitykseen, joka tekisi venäläiset taipuvaisemmiksi, heidän offensiivivoimansa kerrankin loppuessa. Taikka ehkä siihen, että anglo-amerikkalaiset loppujen lopuksi kuitenkin tekevät onnistuneen maihinnousun Balkanille, ennenkuin venäläiset ovat päässeet miehittämään maan.

Joka tapauksessa marsalkan ja varapääministerin nykyiset linjat eroavat toisistaan. Yhteistyö heidän kesken ei enää ole läheskään sama kuin aikaisemmin. Onpa varapääministeri minulle avoimesti lausunut kritiikkinsä eräiden marsalkan otteiden suhteen, ja selittänyt, että ne ovat tapahtuneet hänen tietämättään, ja että hän olisi menetellyt toisin.

Lukuisista eri poliittisista oppositiopiireistä ovat tärkeimmät jossakin muodossa liittyneet yhteen. Kuitenkin tunnetaan siltä, että yhteistoiminta niiden kesken ainakin toistai-

seksi on aika puutteellista, johtuen vanhoista henkilökoh-
taisista vastakohtaisuuksista, riidoista ja antipatioista.
Mitään tarmokasta, rohkeaa johtajenkilöllisyyttä joka olisi
pystynyt ottamaan ohjaket käsiinsä, ei myöskään ole il-
mestynyt niiden keskuudessa. Maniu ja Dinu Bratianu tuntu-
vat liian vanhoilta, varovaisilta ja kaikenlaisten ennako-
luulojen kahlehtimilta. Muilla kysymykseen tulevilla taasen
ei ole riittävästi tunnettua, kokoavaa nimeä, tai he ovat
menneisyytensä kautta makuloituja.

Teoreettisesti näiden oppositiopiirien kanta on selvä:
Sota on kerta kaikkiaan menetetty. Siitä on auttamattomas-
ti maksettava hinta, joka on oleva raskas. Irtautumaan so-
dasta saksalaisten rinnalla on päästävä, tulkoon se kuin-
ka kalliiksi tahansa. Siitä aiheutuvat onnettomuudet tule-
vat t o i v o t t a v a s t i olemaan ohimeneviä. Sodan jat-
kaminen Saksan rinnalla tulee sitä vastoin v a r m a s t i
johtamaan Romanian lopulliseen perikatoon. Romanian alue on
jo sotatantereena ja se tulee auttamattomasti joka tapauke-
sessa sellaisena pysymään ja vielä laajemmassakin mitta-
kaavassa. Romania joutuu joka tapauksessa venäläisten mie-
hittämäksi. Kysymys on vain siitä, onko edullisempi ottaa
tämä miehitys lopullisen sotilallisen tappion jälkeen taik-
ka aikaisemmin soimitun aselevon pohjalla. Vastauksena tä-
hän sanotaan: Rauha korkeankin hintaan on parempi kuin
aivan toivottoman, armottoman sodan jatkaminen.

Mutta kun tulee kysymys tämän resonnementin to-
teuttamisesta käytännössä, arastellaan - luonnollista kyl-
lä. Kerrotaan marsalkan sanoneen Maniulle ja Dinu Bratia-
nulle noin 3 viikkoa sitten, kun tilanne tuntui varsin

uhkaavalta ja venäläisten aselepoehdot oli saatu tietää: Suostun allekirjoittamaan, jos Te allekirjoitatte yhdessä minun kanssani! - Tästä sekä Maniu että Dinu Bratianu kuitenkin kieltäytyivät, sanoen: Te olette johtanut Romanian tähän onnettomaan tilanteeseen, Teidän asianne on nyt selvittää se ja ottaa tämä selvitys vastuullenne. Te ette koskaan ole tahtonut kuunnella neuvojamme, vaan olette aina toiminut omin päin. Teidän on näyteltävä osanne loppuun asti.

Joskin Maniu ja Bratianu näissä väitteissään olivatkin oikeassa, tuntuu kuitenkin siltä, että jos todella heidän vaakaumuksensa on se, jota he propagoivat, ja jos he todella uskovat maan ainoan pelastusmahdollisuuden olevan heidän ohjelmansa toteuttamisessa, niin olisihan heidän patriotisminsa ehdottomasti pitänyt velvoittaa heidät sellaiseen toimenpiteeseen, jonka kautta heidän ohjelmansa olisi tullut toteutetuksi.

Ei voi vapautua siitä vaikutelmasta, että oppositio=piirit, jos ne olisivat vastuussa asioiden hoidosta, eivät voisi menetellä sanottavasti toisin kuin nykyinen hallitus.

Kritisoida ja antaa neuvoja on yksi asia - ottaa vastuu toimenpiteistä toinen. Sellaisessa tilanteessa kuin täällä nyt vallitsevassa saattaa todeta, miten paljon diktatuuria onnellisempi demokraattinen parlamentaarinen hallitusjärjestelmä on. Diktatoorisesti hallitussa maassa yhden ainoan miehen täytyy tehdä päätökset ja ottaa vastuu. Parlamentaarisesti hallitussa maassa täytyy jokaisen kansanedustajankin tehdä päätöksensä ja ottaa vastuunsa. Tämä merkitsee paljon kansojen kohalonhetkinä.

mitettu sangen pahastikin.

Romanian kansan suuret massat ovat kokonaan anglo-amerikkalaisten suorittamien tiheiden, laajojen ja tehokkaiden pommitusten herättämän paniikin vallassa. Romaniaalaisten hermot - jotka ovat toisenlaiset kuin suomalaisten, saksalaisten tai englantilaisten - eivät tunnu kestävän pommitusten koetuksia. Kun hälytyssireenit kaikuvat, menettävät ihmiset täydellisesti itsehillintänsä, heittävät silmittömässä kauhussa kaikki käsistään ja ryntäävät pakoon täydellisen paniikin vallassa. Täytyy myös myöntää, että Romaniassa tapahtuneilla pommituksilla on ollut varsin vakavia seurauksia. Kaikkia vähemmänkin tärkeitä paikkakuntia ympäri maata on perusteellisesti ja useita kertoja peräkkäin pommitettu.^{x)} Ihmisuhrien samaten kuin aineellisten vahinkojen määrä on ollut sangen suuri. Ja ennen kaikkea on sotilaallisesti ja taloudellisesti ensiluokkaisen tärkeitä kohtia, kuten öljyalueet ja tehdaskeskuksukset ja liikenneyhteydet, pommitettu tuhoisin seurauksin. Lisäksi on täydellinen hallinnollinen hajaannus ja sekasorto syntynyt pommitusten aiheuttaman, Bukarestin ja muiden hallinnollisten keskuksien huonosti hoidetun evakuoinnin kautta. Bukarestissa tilanne on mahdoton. Ministeriöt ja keskusvirastot ovat miltei täysin tyhjät. Missä virkamiehet yleensä ovat ja milloin Bukarestiin mahdollisesti jääneet virkailijat ovat tavattavissa, on mahdotonta saada tietää. Näin ollen käy asioiden hoito varsin vaikeaksi. Virkamiehiä ei pääse taapamaan, kirjallisiin esityksiin ei tule vastauksia, pyydettyihin toimenpiteisiin ei ryhdytä, j.n.e. Eräs entinen ministeri ja tunnettu teollisuusmies sanoi minulle tänään:

Jos tämä hallinnollinen sekasorto vielä jatkuu pari viik-

x) Bukarestia ja sen lähiympäristöä on esim. viime kuukauden neljän päivän kuluessa säännöllisesti sekä aamupäivällä että yöllä pom-

koa, on kaikki menetetty.

Näissä olosuhteissa on luonnollista, että kansan suurilla massoilla - jotka eivät tunne venäläisten rauhannehtoja, jotka säännöllisesti ja uskovasti kuuntelevat anglo-amerikkalaisten propagandalähetystyksiä ja joiden hermot jo ovat katkeamaisillaan pommitusten johdosta - ei ole muita toiveita ja ajatuksia kuin rauha, rauha niin pian kuin mahdollista ja mihin hintaan tahansa.

x

x

x

Ylläselostetuissa olosuhteissa ei totisestikaan Lähetystön ole helppoa toimia, semminkin kuin se perspektiivi, joka Lähetystölle avautuu mahdollisen venäläisen miehityksen edessä on aika synkkä, huomioionottaen että poislähtömahdollisuudet päivä päivältä käyvät yhä vaikeammiksi. Lähetystö valittaa, ettei se tässä suhteessa ole saanut pyytämäänsä täsmällisempiä ohjeita, mikä voi käydä varsin ikäväksi yhteyksien mahdollisesti äkkiä katketessa.

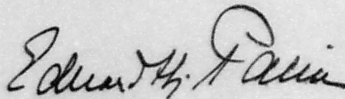
x

x

x

Ylläolevalla olen halunnut, täydentämällä sähkötiedoitusiani, antaa yleiskuvan tilanteesta täällä, kuitenkin toistamatta yksityiskohtia, joista lukuisissa salasähkeissäni olen tehnyt selkoa. Toivon täten antamani kuvan tulleen täydelliseksi.

Lähettiläs:

E. H. Palin.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 814.

ASIA: _____

Bukarestissa olevan lähetystön raportti n:o 12.

Ministeri Palin.

27/5-44.

B u k a r e s t i S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

KIRJELMÄ n:o 306/142.

Posada S S A 27 P: N Ä t o u k o K U U T A 19 44 .

VIITTAUS: _____ N _____

P: N Ä K U U T A 19 P: T T Y n:o _____

VIITTAUS D. U. M. / _____ 19 _____

ULKOASIAINMINISTERIÖ

No 37 / 221 Sal. 19 44

10/6-44 No - Liitt. -

KYIMÄ CGATE ASIA

5 C14

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Raportti.

Tämän ohella Lähetystö kunnioittavasti lähettää
Ulkoasiainministeriölle kuluvan vuoden poliittisen raport-
tinsa No 12

Kuningas Carol jälleen näyttämölle?

Eduard Hj. Palin

E. Hj. Palin.
Lähettiläs.

B u k a r e s t i   SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 12.

Posada   ssa 27 p:nä touko   kuuta 1944.

Asia: Kuningas Carol jälleen
näyttämölle?

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No 37 / 221 Sal 44		
10/6-44	No -	Liit. -
5	C14	ASIA

Koko Romanian kansan sotaväsymys sellaisenaan ja sen valmius alistua kovaankin rauhaan, jos se pian aikaansaadaan - vielä kovemman rauhan pelossa, jos sotaa jatketaan - on niin suuri, että kansan kannatuksen ja tuen saavuttaisi miltei kuka tahansa, joka hankkisi maalle rauhan, huonon ja epävarmankin. Tässä tosiseikassa ent. kuningas Carol II on nähnyt chance'nsa.

Carol, joka ei koskaan ole luopunut toiveestaan voida vielä kerran palata Romanian valtaistuimelle, on koko viimeisen maanpakonsa aikana yrittänyt päästä tähän päämääränsä amerikkalaisten ja englantilaisten avulla. Nämä eivät kuitenkaan näy antaneen hänelle mitään tukea, arvattavasti hänen menneisyytensä heissä herättämän epäluottamuksen johdosta. Täten vieroittuneena angloamerikkalaisista Carol - häikäilemätön, intrigööri ja seikkailija kun hän on - tuntuu hänneen mahdollisuuden toteuttaa päämääränsä jonkinlaisessa yhteistoiminnassa venäläisten kanssa. Tämä tuntuu tietenkin monessakin suhteessa aivan uskomattomalta ja fantastiselta. Hämärän peitossa tämä yhteistoiminta, sen edellytykset ja muodot kieltämättä vielä ovatkin, ja vaikeata on saada selvää käsitystä asiasta. Mutta eräitä tosiasioita on voitu todeta, joista jo olenkin ilmoittanut sähkötiedoituksissani. Niinpä Carol on Venäjällä yksityisvaroiltaan - hän lienee edelleen suunnattoman rikas - perustanut rahaston, "Fond Carol" in, romanialaisten sotavankien avustamiseksi. Tämän avulla Carol on saanut lukemattomia kannattajia näiden sotavankien keskuudessa. Edelleen on todettu, että venäläi-

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi _____ ministeriölle.

Ei ulkomaedustuksen tietoiuksiin.

Ei ulkomaedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tietoiuksiin.

set ovat laskeneet vapaalle jalalle romanialaisia sotavankeja - upseerejakin - ehdolla että he liittyvät "Kuningas Carolin armeijaan", jonka tarkoituksena on taistella venäläisten rintamalla Romanian vapauttamiseksi nykyisestä regimestään ja saksalaisista. Todetut tapaukset - jotka luonnollisesti käsittävät vain vapautetut sotavangit, jotka eivät ole noudattaneet ehtoa liittyä "Carolin armeijaan", vaan joiden on onnistunut salateitse palata Romaniaan - lienevät aika lukuisat. Kuinka suuri itse "Carolin armeija" saattaa olla, ei tiedetä, mutta ilmeistä on, että, jos se todella on olemassa ja jos tai kun se asetetaan tällä puolella rintamaa olevia romanialaisia joukkoja vastaan, niin voi se aikaansaada paljonkin hämminkiä. Kuningas Carol oli aikoinaan suuresti armeijan suosiossa, ja tästä suosiosta lienee vieläkin paljon jällellä. Niin ollen voi yliloikkarivaara yllähamotellussa tapauksessa saada suuretkin mittasuhteet rintamalla, ja "Carolin armeijan" ehkä edetessä maan sisäsiin, voi sen merkitys ja vaikutus käydä huomattavaksi.

Propaganda Carolin puolesta maan rajojen sisäpuolella on jo ollut ulkopuolistenkin havaittavissa. Kansan keskuudessa puhutaan Carolin valtakaudesta "vanhana hyvänä aikana". Silloin ei ollut sotaa, silloin elämä oli rauhallista, halpaa ja hauskaa. Carolin vanhat ystävät ja kaikki ne lukuisat henkilöt, joilla hänen aikanaan oli hyvät päivät, ja jotka näyttelivät osaa maan poliittisessa tai taloudellisessa elämässä, mutta jotka Antonescun regimen aikana ovat olleet vainotuja, nostavat nyt päätään ja tekevät mahdollisuuksiensa mukaan työtä Carolin hyväksi.

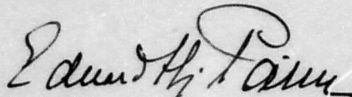
Kaiken edelläesitetyn huomioonottaen ei voi kieltää, etteikö perää todella voisi olla väitteessä, että Carol tosiasiallisesti suunnittelee ja valmistele paluutaan Romanian valtaistuimelle venäläisten avulla, niin kummalliselta kuin se kuulostaakin. Miten tämä oikein tulee tapahtumaan, ja etenkin mihin se tulee johtamaan, on vielä mahdotonta sanoa.

Selvää on ainoastaan, että sekä Carol että venäläiset tietysti vain aikovat käyttää toisiaan väliaikaisesti hyväkseen ja sitten pelata omaa peliään. Kuka siinä tulee onnistumaan - jos asiat ollenkaan niin pitkälle kehittyvät - jää nähtäväksi. Tällä haava ei voine sanoa muuta kuin että avautuvat perspektiivit painavat pelkäämään Romanian kohtaloa.

x x x
x

Kuningas Carolin jälleenesiintymisen mahdollisuus on herättänyt ilmeistä levottomuutta kaikissa niissä piireissä, jotka myötävaikuttivat hänen kaatamiseensa ja ajamiseensa maanpakoon. Tämä koskee yhtä paljon nykyisiä hallituspiirejä kuin Maniuta ja Dinu Bratianua ja heidän puolueitaan. Täten ilmestyneen yhteisen vaaran edessä väitetään eräänlaisen lähentymisen alun olevan tapahtumaisillaan hallituspiirien ja näiden oppositiopuolueiden välillä. Heikko se joka tapauksessa vielä on, ja tulee se johtamaan mihinkään käytännöllisiin tuloksiin, en uskalla mennä sanomaan. Käytännössä se tuskin voinee saada muita muotoja, kuin että marsalkka Antonescun ympärillä olevat piirit, jotka ovat vastustaneet rauhantekoa nykyisten rauhanehtojen kovuuden vuoksi, omaksuvat oppositiipiirien kannan, että rauha kovillakin ehdoilla on parempi kuin sodan jatkaminen - jolloin toiveet asetetaan jopa jossain määrin venäläisten vakuutuksiin, mutta ennen kaikkea siihen, että angloamerikkalaisten viime aikoina tapahtuneen etenemisen jälkeen Italiassa heidän maihinnousunsa Balkanille piankin olisi odotettavissa, jolloin rauha tulisi solmittavaksi samalla angloamerikkalaisten ja venäläisten kanssa, mihin seikkaan täällä tunnutaan kiinnitettävän suuriakin toiveita.

E. H. Palin.
Lähettiläs.